Història de la filosofia

Nussbaum

Exercicis · 2 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

OPCIÓ B

L'enfocament utilitarista […] mesura la qualitat de vida en una nació fixant-se en la utilitat […], entenent per *utilitat* la satisfacció de preferències. […] L'enfocament utilitarista té la virtut d'interessar-se per les persones: mesura la qualitat de vida d'acord amb el que la gent manifesta sobre com se sent […].

L'enfocament utilitarista […] presenta quatre problemes […].

Una tercera objecció […] se centra en la maŀleabilitat social de les preferències i les satisfaccions. Les preferències no venen donades de forma fixa: responen a les condicions socials. Quan la societat ha posat certes coses fora de l'abast d'algunes persones, aquestes, normalment, aprenen a no voler tals coses; formen el que Elster i Sen anomenen *preferències adaptatives*. De vegades, l'adaptació es produeix, fins i tot, després que la persona volgués, inicialment, aquesta cosa. El títol mateix del llibre d'Elster, *Raïm verd*, s'inspira en la faula de la guineu que diu que el raïm és verd just a partir del moment en què s'adona que no pot abastar-lo. De vegades, tanmateix, les persones aprenen, des del principi, a no voler aquests béns perquè estan situats fora dels límits assequibles per als individus del seu gènere, la seva raça o la seva classe. Les dones a qui s'ha educat amb un model de com ha de ser una 'dona com cal', segons el qual una dona no treballa fora de casa i no té gaires estudis, sovint ja no solen desenvolupar el desig de fer aquestes coses i, per tant, poden declarar-se satisfetes amb el seu estat, encara que se'ls hagin negat oportunitats que, si les haguessin tingut, les haurien aprofitat i gaudit. Altres grups marginats també tendeixen a interioritzar el seu estatus de ciutadans de segona classe. En definir l'objectiu social en termes de la satisfacció de les preferències que de fet es tenen, els enfocaments utilitaristes solen reforçar l'*statu quo*, cosa que pot ser molt injusta.

Martha C. Nussbaum. *Crear capacitats*, capítol 3

Pregunta I. Feu un breu resum d'aquest text, centrant-vos en les idees principals que hi apareixen i en la relació que s'estableix entre aquestes idees. (Responeu usant, aproximadament, entre vuitanta i cent vint paraules.) [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument el significat que tenen en el text les expressions següents (responeu usant, aproximadament, entre cinc i vint paraules en cada cas): [1 punt]

a) «preferències adaptatives»:

b) «objectiu social»:

Pregunta III. Considereu la següent afirmació del text: «En definir l'objectiu social en termes de la satisfacció de les preferències que de fet es tenen, els enfocaments utilitaristes solen reforçar l'*statu quo*, cosa que pot ser molt injusta.» Expliqueu quin és el sentit d'aquesta afirmació i com es relaciona amb les propostes filosòfiques de Martha Nussbaum; indiqueu quina justificació ofereix Nussbaum per a aquesta afirmació. (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nussbaum que siguin pertinents, encara que potser no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

L'educació és un àmbit en què és legítim que es relaxi l'habitual deferència a la llibertat d'elecció: aquí, els governs faran bé d'exigir que els infants tinguin certs funcionaments, i no només capacitats. Per què és aquest cas diferent de molts altres? És diferent només quan estem pensant en infants, els quals tenen les capacitats de lliure elecció encara immadures i són susceptibles de sucumbir a les pressions dels pares perquè treballin en lloc d'estudiar (atès que depenen econòmicament d'ells i tenen molt poques opcions per a poder evitar aquesta situació). L'educació és un factor tan fonamental a l'hora de donar accés a un ampli espectre de les capacitats que pot tenir un adult que fer que sigui obligatòria durant la infància és una mesura justificada per l'espectacular expansió de capacitats que propicia de cara a moments posteriors de la vida. Pel que fa als infants, doncs, el compromís de l'estat amb les capacitats futures dels seus ciutadans, unit al seu profund interès a comptar amb ciutadans informats i capaços, justifica un enfocament governamental agressiu que converteixi l'educació primària i secundària en obligatòria […]. En el cas de l'educació d'adults a qui caldria obtenir més educació de la que van tenir en el seu dia, l'enfocament correcte seria recórrer a la persuasió.

Martha C. Nussbaum, *Crear capacitats*, capítol 8

Pregunta I. Feu un breu resum d'aquest text, centrant-vos en les idees principals que hi apareixen i en la relació que s'estableix entre aquestes idees. (Responeu usant, aproximadament, entre noranta i cent trenta paraules.) [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument el significat que tenen en el text els mots següents (responeu usant, aproximadament, entre cinc i vint paraules en cada cas): [1 punt]

a) «funcionaments»:

b) «persuasió»:

Pregunta III. Considereu la següent afirmació del text: «L'educació és un àmbit on és legítim que es relaxi l'habitual deferència a la llibertat d'elecció: aquí, els governs faran bé d'exigir que els infants tinguin certs funcionaments, i no només capacitats.» Expliqueu quin és el sentit d'aquesta afirmació i de quina manera es relaciona amb les propostes filosòfiques de Martha C. Nussbaum; indiqueu quina justificació ofereix Nussbaum per a aquesta afirmació. (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nussbaum que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint a les pàgines 6 i 7.]